

Ayòbámi Adébayò

Alles wat had kunnen zijn

Introductie

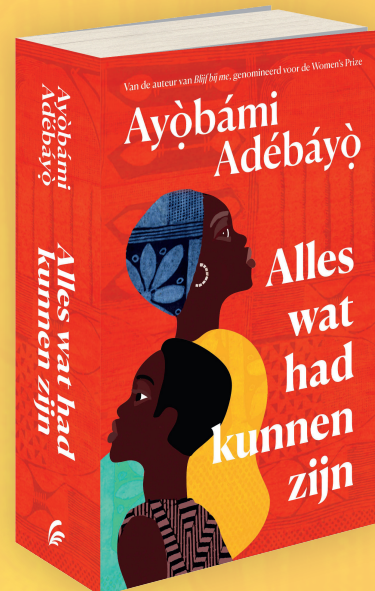
Van Ayòbámi Adébayò, de geprezen auteur van *Blijf bij me*, is nu de roman *Alles wat had kunnen zijn* verschenen: een betoverend verhaal over twee tegengestelde families en een tragedie die hen voor altijd aan elkaar zal verbinden.

Nadat zijn vader, een geschiedenisprofessor, door bezuinigingen van de overheid en een nieuw onderwijsplan zijn baan is verloren, wil Èniqlá toegepaste technologie gaan studeren om het lot van zijn familie te veranderen. Maar als er maanden voorbijgaan en zijn vader nog altijd geen werk kan vinden, verdwijnen Èniqlá's studiedromen en raakt zijn familie aan lagerwal zonder zicht op verbetering. Terwijl zijn vader dieper wegzakt in zijn ellende en zijn moeder met moeite probeert eten op tafel te krijgen, zoekt Èniqlá naar manieren om zijn schoolgeld te betalen. Hij doet boodschappen voor een plaatselijke kleermaker en bedelt op straat. Totdat hij wordt aangenomen door een machtige lokale politicus, die hem snel geld aanbiedt in ruil voor een baan waarvan hij de consequenties pas zal begrijpen als het te laat is.

Wúràqlá, een overwerkte jonge arts, keert van een onderbezet en ondergefinancierd ziekenhuis terug naar de gespannen sfeer van haar ouderlijk huis, waar de verwachtingen al even hoog zijn. Nu Wúràqlá de dertig nadert zal ze met een man moeten trouwen die haar ouders goedkeuren: iemand als Kúnlé, de rijke zoon van hun naaste vrienden. Zonder dat Wúràqlá het beseft, sturen Kúnlés wispelturige liefde en de politieke ambities van zijn vader haar in een richting die haar familie en alles wat haar dierbaar is in gevaar zal brengen.

De wegen van Èniqlá en Wúràqlá komen samen in dit onvergetelijke en spannende verhaal over liefde en familie, en toont de onvermijdelijke relatie tussen de klasse van de bezitters en die van de bezitlozen.

De volgende vragen kunnen als leidraad dienen bij het lezen van *Alles wat had kunnen zijn*. We hopen dat ze je aan het denken zetten, de discussie aanwakkeren en bijdragen aan jouw leeservaring van deze aangrijpende roman.

Vragen en discussieonderwerpen

1. Bekijk de citaten die de afzonderlijke vier delen van de roman voorafgaan. In hoeverre verwijzen ze naar de thema's van het verhaal en zetten ze de toon voor elk deel? Welke verbanden zie je tussen de werken van T. M. Aluko, Chika Unigwe, Helon Habila en Teju Cole en de roman van Adébayò? Waarom denk je dat ze ervoor heeft gekozen om haar roman aan de hand daarvan te structureren?
2. Ayòbámi Adébayò onderzoekt in haar fictie onderwerpen als klasse, onderwijs, familie, gender, huwelijk en huiselijk geweld, en deze roman behandelt ze genuanceerd en in al hun complexiteit. Welke passage is je het meest bijgebleven, en waarom?
3. *Alles wat had kunnen zijn* vertelt het verhaal van twee families wier levens met elkaar verweven raken zonder dat er veel daadwerkelijke ontmoetingen plaatsvinden. Bespreek de momenten waarop hun wegen elkaar kruisen. Hoe zou je die uitwisselingen omschrijven? Waarom denk je dat Adébayò ervoor koos om ze kort maar krachtig te houden? Wat onthullen deze ontmoetingen over de relatie tussen de politieke elite en de arbeidersklasse in het moderne Nigeria?
4. Hoewel hun achtergronden op sociaal-economisch vlak van elkaar verschillen, gaat het onderwijs voor hun kinderen boven alles in de families van Èniqlá en Wúràqlá. Waarom denk je dat onderwijs zo belangrijk is in deze samenleving? Denk je dat het ontzag voor het onderwijs de verschillende personages en relaties in het verhaal heeft geschaad of gehinderd?

5. De moeder van Èniqlá staat voor de moeilijke beslissing om de opleiding van een van haar kinderen voort te zetten en die van de andere niet. Welke factoren spelen mee in haar besluit? Denk je dat ze de juiste keuze heeft gemaakt?
6. Wie is tante Caro? Waarom is haar band met de families van Èniqlá en Wúràqlá van belang? Waarom denk je dat Adébáyò ervoor koos om de roman met haar te beginnen en te eindigen?
7. Hoe zou je het vijftigsteverjaardagsfeest van Yèyé omschrijven? Vrolijk en feestelijk? Gespannen? Wat is je mening over de manier waarop het feest eindigde?
8. Op bladzijde 235 beschrijft Wúràqlá het gevoel verloofd te zijn: 'Op dit feest was het alsof ze een beroemdheid was. Iedereen wilde haar aanraken of met haar praten.' Wat suggereren de reacties op Wúràqlá's verloving over het belang van het huwelijk in deze samenleving? In hoeverre worden partnerschappen bepaald door liefde, culturele gewoonten en sociale klasse? Delen alle personages in de roman dezelfde opvattingen over het huwelijk?
9. In de roman noemt Mótárá haar zus 'sint Wúràqlá, Onze Lieve Vrouwe van de Altijddurende Perfectie' (bladzijde 328). Welke eisen worden er in het gezin gesteld aan Wúràqlá en Mótárá als jonge vrouwen? Hoe reageren zij op die verwachtingen, en wat vertellen deze reacties over hun eigen normen en waarden?
10. *Alles wat had kunnen zijn* gaat uitgebreid in op de omstandigheden die vrouwen in zowel geweldadige als ongelukkige relaties gevangenhouden. Wat weerhoudt Wúràqlá ervan Kúnlés misbruik aan te kaarten? Hoe zou je de reactie van haar zus Mótárá en de veronderstelde reacties van haar vrienden omschrijven? Zijn ze nuttig, of klinkt er onbegrip voor de moeilijkheid van haar situatie in door? Zie je een verband tussen de factoren die Wúràqlá's relatie laten voortduren en de redenering van Yèyé en Ìyá Èniqlá om zich vast te houden aan hun ongelukkige huwelijk? Zijn er voorbeelden van bewonderenswaardige relaties in de tekst?
11. De roman werpt ook licht op de ervaringen van mannen die proberen te voldoen aan de patriarchale normen van mannelijkheid, terwijl vrouwen leren voor zichzelf op te komen door een hogere opleiding te volgen en financiële onafhankelijkheid te verkrijgen. Welke verschillen merk je op tussen de ouders en hun kinderen met betrekking tot genderrollen en de plaats van vrouwen in de samenleving? Hoe reageren de mannelijke personages, onder wie Èniqlá en zijn vader, Láyí en Kúnlé, op deze veranderingen?
12. Beschrijf het personage van Kingsley. Waarom denk je dat hij een belangrijke figuur wordt in het leven van Wúràqlá nu ze een keerpunt bereikt in haar relatie met Kúnlé?
13. Centraal in de roman staan de taal, tradities en de normen en waarden van de Yoruba in Nigeria. Wat voegt dit toe aan het verhaal en jouw leeservaring? Waarom denk je dat het belangrijk was voor de auteur om het verhaal op deze manier te vertellen?
14. Op bladzijde 216 schrijft de auteur: 'Yèyé's moeder had een feest gewild voor haar vijftigste verjaardag. [...] In de jaren ervoor hadden ze het vaak over dat droomfeest gehad. Voordat Yèyé's vader ziek werd. [...] Voordat het enige waardevolle bezit dat de familie nog overhad het huis was dat hun vader had gebouwd. Voordat hij werd begraven in de achtertuin van dat huis, drie jaar nadat de eerste tumor uit zijn hersenen was verwijderd. Vóór het einde van alles wat had kunnen zijn.' Denk na over de titel van de roman. Hoe gaat elk personage om met zijn of haar dromen? En met de werkelijkheid?

Lees ook
Blijf bij me

Yejide wil wanhopig graag een kind om haar huwelijk te redden. Ze heeft alles geprobeerd, maar als haar schoonfamilie aandringt op een tweede echtgenote knapt er iets. Uiteindelijk raakt ze zwanger, maar tegen een hoge prijs. *Blijf bij me* gaat over de breekbaarheid van een huwelijk en de kracht van het moederschap.

Misschien vind je deze romans van Uitgeverij Signatuur ook mooi?

Het meisje met de luidende stem van Abi Daré
De Halve Maan van Mary Beth Keane
Waar we niet over praten van Tracey Lien
Kleine brandjes overal van Celeste Ng
Beste vrienden van Kamila Shamsie
De dikke dame zingt van Jacqueline Roy
Schimmen van Fatma Aydemir
Verbonden van Octavia Butler
Washington Black van Esi Edugyan
Al wat goud op de bergen is van C Pam Zhang
De bergen zingen van Nguyễn Phan Quế Mai